

UITGEBOERT

10 Mei

OPGELEGD 8.

B. 34601.

XXXX
XXXX

VIII. T2.4.

Openb.verg. "Comité Handhaving Rijkseenheid".

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens ter kennisneming aan te bieden afschrift van een rapport over de op 29 April j.l. door het Comité Handhaving Rijkseenheid te Heerlen gehouden openbare vergadering.

Ter bekorting moge naar de inhoud daarvan verwezen worden.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST
Namens Geze: *J.G.*

AAN:
Z... de Minister President,
Z... de Minister van Overz. Gebiedsdelen.
te
's-GRAVENHAGE.

J.G. Crabbendam.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN,

30 April,

1948.

LITT.: G.

No.: 94/48.

BIJL.: --

BETR.: Openbare Bijeenkomst
Comité Handhaving Rijkseenheid
op Donderdag, 29 April.

Aan

het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68

's-Gravenhage.

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Door het Comité Handhaving Rijkseenheid, Afd. Heerlen werd op 29 April 1948 in de zaal Schifffers, Saroleastraat 48 alhier een openbare bijeenkomst belegd.

[Aanwezig waren ± 60 personen, waaronder 10 vrouwen en één militair, terwijl de zaal een mogelijkheid bood voor ± 200 personen.]

De bijeenkomst werd te ongeveer 20.40 uur geopend door Dr. [naam], van beroep Directeur van het Geologisch Bureau van het Nederlandse Mijngebied te Heerlen, die een woord van welkom richtte tot de spreker van deze avond, Professor Gerretson en uiting gaf aan zijn blijdschap wegens het toevallige samenvallen van deze bijeenkomst en het feit, dat juist op die dag in de Kamer de nieuwe grondwetswijziging aan de orde was.

Professor Gerretson hield hierop een rede, welke ± 2 uur duurde, waarin hij scherpe kritiek uitoefende op de Partij van de Arbeid, de Katholieke Volkspartij, de tegenwoordige z.g. democratie in Nederland en vooral op het Indische beleid van de huidige Regering en de Regering, welke direct na de bevrijding was opgetreden.

In de aanhef van zijn rede verklaarde spreker, dat hij sprak op een belangrijk ogenblik in onze geschiedenis, wijl het nieuwe voorstel tot grondwetsherziening in de Kamer aan de orde was. Deze grondwetswijziging zou waarschijnlijk het begin van het einde betekenen van de Staat, welke in 1648, bij de vrede van Münster, was ontstaan. Volgens spreker bestond in Nederland de democratie vrijwel niet meer. De regeringen van na de bevrijding hadden het volk systematisch een rad voor de ogen gedraaid. In Indië bestaat de dictatuur.

De leiders van de K.V.P. treden de laatste tijd op in kleine gesloten bijeenkomsten, om daar "en petit comité" te luisteren naar allerlei confidenties. Op die bijeenkomsten wordt van alles gefluisterd. Deze methoden zijn in strijd met onze democratie. Men behoort dit niet "en petit comité" te doen, doch in het openbaar, in de Staten Generaal. Spreker keurde dit ten strengste af. Dit zou leiden tot een soort demo-fascisme, onder de schijn van democratie. Professor Duynstee zou, volgens spreker, zelf hebben verklaard: "de minderheden worden in de K.V.P. onderdrukt".

Ook in de boezem der K.V.P. bestonden spanningen. Spreker keurde het samengaan van Katholieken en Sociaal-democraten af, ofschoon hij moest toegeven, dat men hierdoor erin was geslaagd om de arbeidsvoorwaarden zo te maken, dat er rust in het land heerste. In de Indië-politiek had de K.V.P. zich laten overspelen door de P.v.d.A.

Spreker oefende kritiek op de Indische "Directie" van de P.v.d.A., die bestond uit Indische oud-ambtenaren. Deze gingen praten met de Indonesiërs, ofschoon zij heel goed wisten, dat in Indië in de eerste 25 of 50 jaar van enige zelfstandigheid geen sprake kon zijn. Met enkele

-voorbeelden-

voorbeelden wilde spreker aantonen, dat het Indonesische volk te weinig intellectuelen bezit om het land zelf te kunnen besturen. Volgens hem was de Regering hiervan op de hoogte. Dhr. rapporteerde dat "wanneer dit nog een jaar duurt, de Republiek tot het peil van b.v. Nigeria zou terugvallen." Men kon de houding der Regering niet anders verklaren dan door slaverij aan een bepaalde ideologie. Men had, volgens spreker, na de bevrijding van Indië onmiddellijk de hervorming moeten ter hand nemen op de grondslag van de Kon. rede van 7 December 1942. Men had niet moeten praten vóórdat het Koninkrijk erkend was. De Republiek zou dan tenslotte wel meegesukkeld zijn. Opzettelijk ongehoorzaam is dhr. van Mook begonnen om uitsluitend met de Republiek te praten en nog wel met slechts twee personen daarvan. Wat men nu bereikt, is niet een democratische, doch een fascistische staat. Deze staat wordt gesteund door Nederlandse bajonetten en Nederlands geld. Ook de belangrijke berichten worden systematisch verzwegen. De politiek van van Mook is de politiek van concessies. Er ontstaat in Indië een onafhankelijke staat en omdat men weet, dat dit in Nederland niet zal worden goedgevonden, praat men over een Unie. De naam der Koningin is misbruikt om de beide staten Nederland en Indië los van elkaar te maken. Voor deze politiek is practisch nooit een meerderheid gevonden. De oorzaak van deze gang van zaken is het samengaan van de P.v.d.A. en de K.V.P. In de Indische kwestie is de K.V.P. op sleeptouw genomen. De grootste fout van dhr. Beel is geweest, dat hij de, in de Indische kwestie, belangrijkste plaatsen bezette met mensen van een partij. (Overzeese gebiedsdelen en de Landvoogdij (Rijswijk). Spreker noemde Linggadjadi een van de stomste documenten, welke ooit zijn gemaakt. Dit pact was een de-facto-erkenning van de Republiek. Bij het eerste oprukken naar Djokja stond vast, dat de Regering wist, dat er van een werkelijke overeenkomst met de Republiek geen sprake kon zijn. Men heeft de Engelse Koloniale methode willen toepassen, doch deze is mislukt. Door de ondertekening van Linggadjadi is de Republiek de-facto vrij. Dit is niet meer ongedaan te maken. Van de belofte om een federatie en daarna een Unie te vormen komt niets terecht. Men onderhandelt nu met Djokja, niet om tot een vergelijk te komen doch om een voorwendsel te krijgen tot een hervatting van de opmars naar Djokja.

Spreker neemt enkele leiders der Republiek onder de loupe en noemt Sjarifoeddin een Trotskist en Hatta een Stalinist. De opmars naar Djokja werd stopgezet, omdat de P.v.d.A. niet wilde, dat men verder ging op een ogenblik, dat men nog 100 km. daarvan verwijderd was. De weg naar Djokja was vrij en de bruggen waren intact. Later liet men mensen uit Djokja naar het door de Nederlanders bezette gebied komen om de volksstemming voor te bereiden. Volgens spreker zullen, zolang Djokja intact blijft, opstanden ontstaan zoals te Soerabaja. De inlanders zijn niet vrij om zich uit te spreken. Al de tijd sinds het stopzetten der positionele actie was men niets opgeschoten. Op het ogenblik waren we aan ons laatste geld toe. De 850 miljoen zijn slechts toe-reikend tot het eind van het jaar. Men had gehoopt, dat Amerika reeds bij het samenstellen van de Federale Raad credieten zou hebben verstrekt. In die Raad heeft van Mook, zowel positief als negatief, alle macht in handen. Spreker vroeg zich af hoe het mogelijk was, dat men onderhandelde met een bende rovers zoals Mr. van Kleffens in Lake Success zelf beweerde. De bedoeling van de geldlening is, dat het tin van Banca als onderpand zal dienen. Maar als Amerika komt met een lening, moet dat land ook onderpand hebben. Spreker ging uitvoerig in op deze financiële problemen rond Indië. In de zg. Souvereine Staten wordt voor de Kleinen niets gedaan. De ellende is daar onbeschrijfelijk. Slechts een kleine corrupte groep aan de top gaat het goed. Prof. Gerretson verklaarde verder, dat hij reden had om aan te nemen, dat binnen enkele dagen de Staten-Generaal een adres zou bereiken, ondertekend door zeer vooraanstaande Nederlanders, met het verzoek, de Procureur-Generaal opdracht te geven, tot een vervolging van Dr. Beel, wegens opzettelijke schending van de grondwet.

COMMISSARIAAT VAN POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN,

19 .

LITT.:

No.:

(vervolg)

BIJL.:

BETR.:

Verzoeken bij beantwoording datum, letter
en nummer van dit schrijven aan te halen.

Spreker onderwerpt Linggadjadi nogmaals aan een kritische beschouwing met betrekking tot de positie van de Kroon. Minister Jonkman verklaarde in de Kamer, dat de Kroon aan het hoofd van de Unie zou staan, maar hij vertelde er niet bij in welke hoedanigheid.

Spreker beweerde, dat zolang de kwestie in handen blijft van de twee mannen: van Mook en Jonkman, de Staten-Generaal en de publieke opinie geen invloed op de gang van zaken hebben. Het gevaar in Nederland ligt niet in de revolutie van onderop, doch in het gevaar van bovenaf. Langzamerhand raken we alle volksinvloed op de gang van zaken kwijt.

Hij besloot zijn rede met de hoop uit te spreken, dat de nieuwe grondwetswijziging niet tot stand zou kunnen worden gebracht.

Dr. stelde hierna de gelegenheid tot het schriftelijk stellen van vragen open en spoorde de aanwezigen aan om toe te treden als lid van het Comité "Handhaving Rijkseenheid".

Na een korte pauze beantwoordde Prof. Gerretson een viertal, maar aanleiding van zijn rede gestelde vragen, waarna Dr. met een dankwoord tot spreker en publiek te 22.45 uur de bijeenkomst sloot.

De bijeenkomst had een ordelijk verloop. Onder de aanwezigen bevonden zich verschillende Heerlense intellectuelen.

O/S.

I.D. Heerlen.